

บันทึกข้อความ

กรมประชาสัมพันธ์
รับที่ 110940
วันที่ 17/10/19
เวลา 16.17

ส่วนราชการ สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๔๕๗๖

ที่ นร.๐๑๐๖/ว ๑๕๐๗ วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง การขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๕ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน

เรียน อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์

สำนักนายกรัฐมนตรีขอส่งสำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร. ๐๕๐๘/ว ๓๑๒ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๙ เรื่อง ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน มาเพื่อโปรดทราบ ดังมีรายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

(นายวรพันธ์ เย็นทรัพย์)

ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๒ นร. ๐๒๐๑.๐๑/ว ๒๖๖๕

เรียน ผอ.สำนัก., ผอ.กอง และหัวหน้าหน่วยงาน
เพื่อโปรดทราบ

(นายเสมอ นิ่มเงิน)

เลขานุการกรม

๒๐ ต.ค. ๒๕๕๙

๗

เรียน อปส.

สพ. แจ้งเรื่อง การขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาล
ที่ ๕ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ให้
กปส. ทราบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และเห็นสมควรแจ้งเวียนให้ทราบ
ทั่วกัน

(นายเสมอ นิ่มเงิน)

ลก.

๑๗ ต.ค. ๕๙

๓

- ทราบ

- ดำเนินการตามเสนอ

พลโท

(สรเสรีญ แก้วกำเนิด)

รักษาราชการในตำแหน่ง อปส.

๑๙ ต.ค. ๒๕๕๙

ร.อปส. พลโท สรเสรีญ แก้วกำเนิด ๕๙๑๐

๑๗ ต.ค. ๒๕๕๙

๖๖

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เลขที่รับ ๑๖๔๔
วันที่ ๖ ต.ค. ๒๕๕๓
เวลา ๑๔.๓๐

ลำดับงาน.....
 เลขที่.....
 วันที่.....
 เวลา.....

ที่ นร ๐๕๐๘/ว ๓๑๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

၁၂ တွင်ပါရှိသော အချက်များကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြပါမည်။

เรื่อง ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๕ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๒๖๐๖/๕๕๓๕ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๙

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ ดังนี้

๑. ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เป็น “พระบิดาแห่งการปฏิรูปข้าวไทย”

๒. ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน เป็น “พระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย” รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วยนี้

คณะกรรมการได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ ลงมติเห็นชอบ ดังนี้

๑. ให้เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เป็น “พระบิดาแห่งการปฏิรูปชาวไทย”

๒. ให้เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
รัชกาลปัจจุบัน เป็น “พระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย”

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูล
พระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทต่อไป

จึงเรียนยืนยันมา

ขอแสดงความนับถือ

95712

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวัชวิลาศ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี รักษาการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักอักษรพิมพ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๔๑๗

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๘๒๒๔

www.soc.go.th

สำเนาถูกต้อง

Don Williams

(นางกฤตยา จันทระเกษ)

มติกรชำนาญการพิเศษ

११) गुणवत्ता प्रमाण

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๒๖๐๖/๕๕๓๕

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเฉลิมพระเกียรติฯ จำนวน ๑๐๐ เล่ม
๓. ร่างประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอเสนอเรื่อง ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เป็น “พระบิดาแห่งการปฏิรูปข้าวไทย” และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ เป็น “พระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย” มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) กำกับการบริหารราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เสนอเรื่อง ขอถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการปฏิรูปข้าวไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ โดยนายกรัฐมนตรีได้โปรดมีบัญชาให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีสอบถามเกี่ยวกับแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติ การขอถวายพระราชสมัญญาต่อสำนักพระราชเลขาธิการ และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอให้สำนักพระราชเลขาธิการเสนอความเห็นให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งสำนักพระราชเลขาธิการได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ๑) การถวายพระราชสมัญญาเป็นการผูกคำเพื่อถวายแด่พระมหากษัตริย์ตามอย่างการสร้างคำในภาษาบาลี คือ นำคำศัพท์ที่มีความดี รูปคำงดงามเสียงไพเราะ มาประกอบเป็นชื่อด้วยการสมาสคำ แต่ปัจจุบันการถวายพระราชสมัญญาหรือพระสมัญญา โดยการผูกคำด้วยการใช้ภาษาธรรมดาอย่างอื่นๆ เช่น พระบิดาแห่ง... จึงไม่ใช่พระราชสมัญญาหรือพระสมัญญา แต่เป็นการเรียกขานในฐานะที่ทรงพระปรีชาสามารถในด้านหรือการนั้นๆ ๒) เห็นควรปรับขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับการถวายพระราชสมัญญาแด่พระมหากษัตริย์ทั้งรัชกาลที่ผ่านมาและรัชกาลปัจจุบัน โดยเพิ่มเติมการเสนอความเห็นของสำนักพระราชเลขาธิการประกอบการพิจารณาพร้อมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๙ ดังนี้ ๑) รับทราบข้อเสนอแนะของสำนักกราชเลขาธิการเกี่ยวกับการถวายพระราชสมัญญาแด่พระมหากษัตริย์ ๒) เห็นชอบให้ปรับขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับการถวายพระราชสมัญญาและการเรียกขานในฐานะที่ทรงพระปรีชาสามารถในด้านหรือการนั้นๆ แต่พระมหากษัตริย์ โดยให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องขอความเห็นจากสำนักกราชเลขาธิการเพื่อประกอบการพิจารณาร่วมกับความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ๓) ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาทบทวนและดำเนินการเรื่องดังกล่าวให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักกราชเลขาธิการ และขั้นตอนการดำเนินการ แล้วจึงเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เนื่องจากทั้ง ๒ พระองค์ มีพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงให้ความสำคัญต่ออาชีพการทำนาทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับข้าว เพื่อพสกนิกรชาวนาไทย และทรงมีปณิธานในการปฏิรูปและพัฒนาแนวทางการผลิตข้าวไทย ตั้งแต่การผลิตจนถึงการค้าข้าว ดังนั้น เพื่อเป็นการประกาศพระเกียรติคุณและน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณในพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวต่อการปฏิรูปข้าวไทย และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ต่อการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย รวมทั้งเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติทั้ง ๒ พระองค์ ในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี งานวิจัยข้าวไทย ในปี ๒๕๕๙

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เพื่อเป็นการประกาศพระเกียรติคุณและน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณในพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ต่อการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย และเนื่องในโอกาสสมโภชมงคลสมัยที่พระองค์ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๙ พรรษา ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๙

๔.สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ทบทวนเรื่อง การขอถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการปฏิรูปข้าวไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรเปลี่ยนแปลงเป็นการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เป็น “พระบิดาแห่งการปฏิรูปข้าวไทย” และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ เป็น “พระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย” และได้ดำเนินการ ดังนี้

๔.๑ ปรับปรุงเอกสารประกอบการขอพระบรมราชานุญาตและขอความเห็นจากหน่วยงานต่างๆ ประกอบด้วย สำนักกราชเลขาธิการ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา และกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม โดยมีผลการพิจารณาของหน่วยงานต่างๆ ในเรื่องดังกล่าวคือ เห็นด้วยในหลักการที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เป็น “พระบิดาแห่งการปฏิรูปข้าวไทย” และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ เป็น “พระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย” เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติในพระราชกรณียกิจที่ทั้ง ๒ พระองค์ทรงให้ความสำคัญต่ออาชีพการทำนา และทรงงานด้านข้าวไทยด้วยพระวิริยะอุตสาหะมาโดยตลอด ทรงมีพระราชปณิธานในการปฏิรูปและพัฒนาแนวทางการผลิตข้าวไทยตั้งแต่การผลิตจนถึงการค้า ทรงทำให้เกิดความภาคภูมิใจในเกียรติภูมิความเป็นไทยและจารึกไว้ในประวัติศาสตร์ชาติไทย รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๔.๒ ได้ยกร่างประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เป็น “พระบิดาแห่งการปฏิรูปข้าวไทย” และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ เป็น “พระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย” โดยได้เสนอให้สำนักงานราชบัณฑิตยสภาพิจารณาตรวจสอบด้วยแล้ว รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาแล้ว เห็นควรนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เป็น “พระบิดาแห่งการปฏิรูปข้าวไทย” และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ เป็น “พระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(ฉัตรชัย สาริกัลยะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมการข้าว

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว

โทร ๐ ๒๕๖๑ ๔๔๖๓

โทรสาร ๐ ๒๕๖๑ ๔๔๙๘

ด่วนที่สุด บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานรองนายกรัฐมนตรี (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๔๐๗๕

ที่ นร ๐๔๐๓(กร.๔)/๕๕๓๖ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เสนอเรื่อง ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เป็น “พระบิดาแห่งการปฏิรูปข้าวไทย” และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ เป็น “พระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย” ซึ่งเห็นว่าพระราชกรณียกิจของทั้ง ๒ พระองค์ ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงให้ความสำคัญต่ออาชีพการทำนา ทรงงานด้านข้าวไทยด้วยพระวิริยะอุตสาหะมาโดยตลอด และทรงมีปณิธานในการปฏิรูปและพัฒนาแนวทางการผลิตข้าวไทย ตั้งแต่การผลิตจนถึงการค้าข้าว รวมทั้งเป็นการประกาศพระเกียรติคุณและน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณในพระปรีชาสามารถ รวมทั้งเป็นการเฉลิมพระเกียรติทั้ง ๒ พระองค์ ในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี งานวิจัยข้าวไทย ในปี ๒๕๕๙ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งได้พิจารณาแล้ว เห็นควรให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

พลอากาศเอก

(ประจิน จั่นตอง)

รองนายกรัฐมนตรี

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง การเฉลิมพระเกียรติ

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นพระบิดาแห่งการปฏิรูปข้าวไทย

และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

เป็นพระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย

เนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี

งานวิจัยข้าวไทย

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ มีพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม แก่ปวงชนชาวไทย ด้วยทั้ง ๒ พระองค์ มีพระราชกรณียกิจทรงงานด้านปฏิรูปแนวทางการผลิตข้าว และวิจัยและพัฒนาข้าวไทยด้วยพระราชวิริยอุตสาหะมาโดยตลอด จึงทำให้มีการพัฒนาข้าวตั้งแต่ ด้านการผลิตตลอดจนถึงการค้า ซึ่งเป็นพระมหากรุณาธิคุณต่อประเทศไทย ทำให้มีความมั่นคง ทางด้านอาหาร การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งทำให้พสกนิกรที่ประกอบอาชีพ ทำนามีขวัญและกำลังใจ ดังนี้

๑. พระมหากรุณาธิคุณของรัชกาลที่ ๕ ต่อการปฏิรูปข้าวไทย โดยพระองค์ทรงริเริ่ม ปฏิรูปแนวทางการพัฒนาการผลิตข้าวที่ส่งผลและเอื้อประโยชน์ต่อการผลิตและการค้าข้าวของ ประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนานัปการทั้งในและต่างประเทศ ดังนี้ (๑) การเปลี่ยนแปลง ระบบการบริหารราชการโดยทรงยกเลิกกรมมาแล้วโปรดให้จัดตั้งกระทรวงเกษตรธิการ ในการ สนับสนุนด้านการผลิต ปรับปรุงคุณภาพและการค้าข้าว รวมทั้งทรงยกเลิกระบบศักดินา รองรับ การขยายการผลิต การพัฒนาอาชีพและสังคม (๒) การสร้างขวัญกำลังใจแก่ชาวนา โดยทรง ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีในการทำนา การเพิ่มผลผลิตข้าวโดยการขยายพื้นที่ปลูกข้าวด้วยการ วางรากฐานระบบชลประทานสมัยใหม่ รวมทั้งทรงริเริ่มให้น้ำเครื่องจักรไถนามาทดลอง (๓) การเลิกทาส ส่งผลให้เป็นการเพิ่มแรงงานในการผลิตข้าว และเป็นการสร้างแบบอย่าง การเกษตรสมัยใหม่ให้เป็นแบบอย่างแก่เกษตรกรนำไปปฏิบัติ (๔) การพัฒนาคุณภาพข้าวไทย โดย การแสวงหาพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ และโปรดให้นำข้าวพันธุ์ ดีจากต่างประเทศมาทดลองปลูก รวมทั้งมีการจัดประกวดพันธุ์ข้าว (๕) การสนับสนุนการค้าข้าว โดยทรงริเริ่มระบบขนส่งทางรถไฟและกิจการไปรษณีย์โทรเลข เพื่อใช้ในการเดินทางและขนส่ง ลำเลียงผลผลิตข้าวการติดต่อสื่อสารความเคลื่อนไหวของสินค้าเกษตร และ (๖) การวางรากฐาน งานวิจัยและพัฒนาข้าวไทย โดยรัชกาลที่ ๕ โปรดให้ตั้งโรงเรียนเกษตรธิการ เพื่อผลิตบุคลากร เข้ารับราชการในกรม กอง ของกระทรวงเกษตรธิการ รวมทั้งได้พระราชทานทุนเล่าเรียนไปศึกษา ด้านการเกษตรสาขาต่าง ๆ ینگต่างประเทศ

๒. พระมหากรุณาธิคุณของรัชกาลที่ ๙ ต่อการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย โดยพระองค์มีพระราชดำรัสต่าง ๆ เกี่ยวกับข้าว มีพระราชดำริและทรงดำเนินการเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาข้าว การทดลองและวิจัยโครงการสวนพระองค์ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทรงสนับสนุนงานวิจัยข้าว ทรงมุ่งมั่นทุ่มเทกำลังพระวรกายและทรงพระราชวิริยอุตสาหะในการปรับใช้ผลการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางอาหาร การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม แก่พสกนิกร เป็นที่ซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณนานัปการ ดังนี้ (๑) การสร้างขวัญและกำลังใจแก่เกษตรกร ทรงฟื้นฟูพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ก่อให้เกิดขวัญกำลังใจและความภูมิใจในอาชีพเกษตรกรรม (๒) ความมั่นคงทางด้านอาหาร ในส่วนของธนาคารข้าว เกษตรทฤษฎีใหม่ การส่งเสริมการทำนาขั้นบันได โครงการฝนหลวง บรรเทาปัญหาความแห้งแล้งการขาดแคลนข้าว การสร้างความร่วมมือในระดับชุมชน (๓) การเพิ่มปริมาณและคุณภาพข้าว ในส่วนธนาคารเมล็ดพันธุ์ การแก้ปัญหาดินเปรี้ยว ในพื้นที่ต่าง ๆ ที่เรียกว่า “แก่งดิน” เป็นการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการปลูกข้าว รวมทั้งการกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีสู่เกษตรกรที่เรียกว่า “พันธุ์ข้าวทรงปลูกพระราชทาน” (๔) การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยการศึกษาวิจัยและทดสอบเทคโนโลยีการปลูกข้าวและแปรรูปผลผลิตข้าว ผ่านศูนย์การศึกษาและพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๖ แห่ง เป็นการสนับสนุนอาชีพแก่เกษตรกร (๕) พระราชทานแนวทางวิจัยและพัฒนาข้าวในโอกาสต่าง ๆ โดยให้คำนึงถึงต้นทุนการผลิต ระยะเวลาการปลูก แรงงาน ปริมาณน้ำ ปริมาณปุ๋ย และภาวะการณด้านตลาด รวมทั้งการวิจัยที่มีความสำคัญต่อประชากรบางกลุ่ม ได้แก่ งานวิจัยข้าวไร่ การวิจัยและการส่งเสริมการปลูกข้าวสาลี และข้าวบาร์เลย์ (๖) เป็นองค์อุปถัมภ์องค์กรวิจัยและพัฒนาข้าว ทั้งในและต่างประเทศ ได้แก่ มูลนิธิข้าวไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสถาบันวิจัยข้าวระหว่างประเทศ และ (๗) พระราชทานทุนสนับสนุนงานวิจัยด้านข้าวผ่านทางสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เป็นประจำทุกปี

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณที่ทั้ง ๒ พระองค์ ทรงให้ความสำคัญต่ออาชีพการทำนา ทรงงานด้านข้าวไทยด้วยพระราชวิริยอุตสาหะมาโดยตลอด และมีพระราชปณิธานในการปฏิรูปและพัฒนาแนวทางการผลิตข้าวไทย ดังนั้น เพื่อเป็นการประกาศพระเกียรติคุณและน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีต่อการปฏิรูปข้าวไทย และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ทรงมีต่อการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย นานัปการทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติทั้ง ๒ พระองค์ ในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี งานวิจัยข้าวไทย ในพ.ศ. ๒๕๕๙ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงเห็นสมควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เป็น “พระบิดาแห่งการปฏิรูปข้าวไทย” และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ เป็น “พระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย”

บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้ลงมติ เมื่อวันที่.....พ.ศ. ๒๕๕๙ เห็นชอบ
การเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เป็น “พระบิดาแห่งการ
ปฏิรูปชาวไทย” และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ เป็น “พระบิดา
แห่งการวิจัยและพัฒนาชาวไทย” เนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี งานวิจัยชาวไทย ในนามรัฐบาล
และปวงชนชาวไทยตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

ประกาศ ณ วันที่พ.ศ. ๒๕๕๙

(พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี